

BRONXIAL ASMA SABABLARI VA PROFILAKTIKASI

Isroilov Abdurashid Muhammadisayevich

Turg'unova Dilshoda Doniyorjon qizi

Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya:

Bronxial astma – bu inson nafas olish tizimining surunkali yallig'lanishi. Kasallik bolalik davrida (o'n yoshgacha) rivojlanishi mumkin, lekin to'g'ri davolash usullari qo'llanilganda butunlay sog'ayib ketish mumkin.

Kalit so'zlar: allergen, virus, bakteriya, asfiksiya, gipoksiya

Bronxial astma to'rt bosqichda sodir bo'ladi:

1. intermittiv, ya'ni davriy (kasallikning kuchayishi va astmatik xurujlar oyiga bir yoki ikki marta sodir bo'lishi mumkin);
2. yengil darajadagi persistiv (kasallikning kuchayishi va astmatik xurujlar har hafta sodir bo'ladi);
3. o'rta darajadagi persistiv (kasallikning kuchayishi har kuni, xurujlar esa kechasi bir necha marta sodir bo'ladi);
4. og'ir darajadagi persistiv (kasallik kun davomida kuchayadi, kechasi doimiy ravishda xuruj bo'lib turadi).

Sabablari

Kasallik bronxlar yallig'lanish, shish yoki balg'am quyqalari tufayli torayib ketganda paydo bo'ladi. Astma turli sabablarga ko'ra paydo bo'lishi mumkin:

- irsiy moyillik;
- allergiya (chang va gulchanglar, hayvon junlari, oziq-ovqat va kimyoviy moddalarga nisbatan);
- noqulay muhit (tamaki tutuni, bezovta qiluvchi gazlar);
- bakterial va virusli turdagi infeksiyalar (bronxit, gripp);
- dori vositalari (yallig'lanishga qarshi, harorat tushiruvchi, og'riq qoldiruvchi vositalar);
- stress, qo'rquv, boshqa hissiy kechinmalar;
- me'yordan ortiq jismoniy faollik.

Bronxial astma belgilari

- yo'tal xurujlari (kechasi);

- nafas olish muammolari, nafas qisilishi;
- balg'am ajralishi;
- xirillab nafas olish;
- ko'krak qafasidagi og'irlik hissi.

Diagnostika

Astmani tashxislash va davolash uchun pulmonolog quyidagi tahlillar va tekshiruvlarni buyuradi:

- spirometriya;
- pikfloumetriya;
- allergenni aniqlash uchun tahlil;
- jismoniy faollik bilan testlar.

Bronxial astmani davolash quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ✓ kortikosteroid preparatlar;
- ✓ ingalyatsiya;
- ✓ bronxospazmolitik dorilar;
- ✓ mukolitik preparatlar;
- ✓ nafas olish uchun mashqlar;
- ✓ immunitet tizimini mustahkamlash uchun terapiya.

Tez-tez astma xurujlari quyidagilarga sabab bo'lishi mumkin:

- pnevmotoraks (plevra bo'shlig'ida havo to'planishi);
- o'pkaning emfizematoz buzilishlari;
- o'tkir turdagi nafas yetishmovchiligi.

Xavf guruhiga quyidagilar kiradi::

- tez-tez O`RVI, bronxit va pnevmoniya bilan og'riydigan bemorlar;
- adenoid va poliplari olib tashlangan bemorlar;
- allergiyaga moyil kishilar;
- eshakemi, neyrodermit . bilan og'rigan bemorlar.

Bronxial astma rivojlanishining oldini olish uchun shifokorlarning tavsiyalari:

- ✓ kamharakat turmush tarzini olib bormang, ko'proq vaqtingizni uydan tashqarida, toza havoda o'tkazing;
- ✓ allergiya keltirib chiqaradigan oziq-ovqatlarni iste'mol qilmang;
- ✓ davolovchi mashqlar darslarida qatnashing;
- ✓ atrof muhitni zaharlaydigan qo'zg'atuvchilardan saqlaning (masalan, tamaki tutuni).

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://wikipedia.uz>
2. <https://darakchi.uz>
3. Gadayev “Ichki kasalliklar” 2021

